

Werkgroep publiceert brancheregeling over brandveiligheid

Brandveiligheid van decors en doeken

Eerder dit jaar verscheen de brancheregeling Brandveiligheid van decors, doeken en decoratiemateriaal. Wat staat erin? Wat is het belang ervan? En wat is de status van dit document?

De brandveiligheid van decors en doeken in onze branche is belangrijk, want bij concerten, theatervoorstellingen en evenementen worden nogal wat materialen gebruikt die in meerdere of mindere mate brandbaar zijn, van houten panelen en doeken tot dansvloeren en kunststof objecten. Maar welke regels gelden hiervoor? Vier jaar geleden organiseerde de VPT hierover al een drukbezochte bijeenkomst. Directe aanleiding was toen dat de overheid bezig was met het *Besluit brandveilig gebruik bouwwerken*, beter bekend als het Gebruiksbesluit. En in diezelfde periode werd gewerkt aan de Nederlandse Technische Afspraak over versieringen (NTA 8007), naar aanleiding van de brand in Volendam. Maar specifiek voor decor en doeken zoals wij die in onze branche gebruiken, was niets geregeld. Het Gebruiksbesluit werd van kracht in november 2008 en zal in 2012 worden samengevoegd met het vernieuwde Bouwbesluit. De wetgeving zal op dit punt dus wat eenvoudiger worden. Maar de conclusie van de themadag in 2007 is onveranderd: het kan soms lastig zijn om te bepalen welke wetten, regels

en normen precies van toepassing zijn voor decors en doeken. Dat we in onze sector toch brandveilig werken, is te danken aan onze kennis van materialen en technieken, kennis van de regels en niet te vergeten praktijkervaring en gezond verstand. Met de juiste maatregelen is dan veel mogelijk, zelfs het op een gecontroleerde manier toepassen van open vuur op het toneel, met toestemming van de brandweer. De themadag resulteerde indertijd in de oprichting van een werkgroep met vertegenwoordigers vanuit de VPT en VVEM (Vereniging van EvenementenMakers). Hun opdracht: zet op papier hoe wij als branche omgaan met de brandveiligheid van decors en doeken. Dat document is begin dit jaar gepubliceerd. Het formuleert de 'common sense' in ons vakgebied (de technieken en procedures die zich bewezen hebben), het haakt aan bij de laatste stand der techniek, en sluit uiteraard nauw aan op de bestaande wet- en regelgeving.

Status van het document

Het document heeft de naam *Nederlandse Branche Regeling*

NBR2011:01 gekregen, maar heeft geen wettelijke status. Er wordt niet naar verwezen in regels of besluiten en de Arbeidsinspectie gebruikt het niet voor handhaving. Welke status heeft deze NBR dan wel? De regeling kan gebruikt en geraadpleegd worden door iedereen in de branche die met brandveiligheid van decors en doeken te maken heeft, of dit nu een fabrikant, decorbouwer, verhuurbedrijf, festival of theater is. Het belang ervan is om de (verschillende) werkwijzen vast te leggen en onderling af te stemmen, gerelateerd aan de bestaande wetgeving. Willem Westermann, lid van de werkgroep: 'Het is een gebruiksaanwijzing door en voor de sector, niet meer en niet minder. Daarom staat deze NBR ook nadrukkelijk open voor verbetering!'

Termen en definities

De NBR 2011:01 is opgezet als een 'normblad'. Hoofdstuk 1 gaat over de afkadering: de regeling geldt voor het gebruik van decor, doeken en decormaterialen in theaters, bij concerten, op toneel, podia of andere speelplekken

‘Het is een gebruiksaanwijzing voor de sector, niet meer en niet minder’

in alle gebouwen en ruimten, inclusief tijdelijke ruimten (en met uitzondering van woonruimten). De regeling gaat over de brandveiligheid van de materialen, niet over de plaatsen waar ze gebruikt worden. Voor versieringsmaterialen wordt verwezen naar de bestaande NTA 8007 (zie kader).

Vervolgens wordt in hoofdstukken 2, 3 en 4 besteed aan de gebruikte afkortingen, de gehanteerde termen en definities en de classificatie van ruimten en materialen.

Uitgangspunten

Hoofdstuk 5 handelt over de fundamentele uitgangspunten. Hierin is onder meer de gedeelde verantwoordelijk-

heid vastgelegd van alle partijen: de leverancier van de materialen, degene die ermee toert, en de organisator en/of de locatie (zoals theater of poppodium). Conform de wet is in laatste instantie de beheerder/eigenaar van een pand eindverantwoordelijk voor wat er in het pand gebeurt. In hoofdstuk 5 vinden we ook de beschrijving van de eenvoudige brandproef (zie kader), en de constatering dat brandbare kleding en rekwisieten gebruikt mogen worden als zij een ‘ondergeschikte bijdrage aan het brandgevaar’ leveren. De paragraaf over impregneren bevat de belangrijkste informatie voor wie regelmatig met doeken en andere te impregneren materialen werkt: de beperkte houdbaar-

heid, vermijden van contact met water, brandklasse en dergelijke.

Doeken en folies

In hoofdstuk 6 komen de verschillende materialen en hun toepassingen aan bod: hout, metaal, stoffen (doeken), kunststoffen, glas en vloeren. Doeken en folies krijgen verreweg de meeste aandacht. Voorbeeld: textiel als decoratie is niet toegestaan in trappenhuizen en in brand- en rookvrije vluchtroutes. Voor het brandgedrag van gordijnen wordt verwezen naar de verschillende reeds bestaande NEN-normen. Verder maakt de NBR een onderscheid in onbrandbare, impregneerbare en niet-impregneerbare stoffen. Ook doeken van

Wetten en regels over brandveiligheid

De *Nederlandse Branche Regeling NBR2011:01* sluit aan op bestaande wetten, regels en normen over brandveiligheid. De belangrijkste noemen we hier. In het *Bouwbesluit* zijn regels vastgelegd rond de brandveiligheid van gebouwen, bijvoorbeeld over vluchtwegen, noodverlichting, compartimentering. In ‘bijkomstgebouwen’ zoals theaters en concertzalen moeten de

vluchtwegen altijd vrij blijven van rook. In 2012 zal het nieuwe *Bouwbesluit* van kracht worden. Sinds november 2008 geldt het *Besluit brandveilig gebruik bouwwerken*, beter bekend als het *Gebruiksbesluit*. Hierin staan regels voor toestellen en installaties, voor roken en open vuur, en bijvoorbeeld ook regels voor het aantal stoelen op een rij of tribune in een zaal. Relevant voor decors en doeken zijn vooral de bepalingen over ‘aankleding’ (stoffering, versiering,

bekleding van een ruimte) en over de ‘inrichtingselementen’ (zoals stands, podia, schappen en kramen). In 2012 wordt dit *Gebruiksbesluit* samengevoegd met het nieuwe *Bouwbesluit*. Naast deze regels vanuit de rijksoverheid, stellen gemeenten zelf regels vast in hun *Bouwverordening* en *Gebruiksvergunning*, waaraan veelal de *Model Bouwverordening* van de VNG ten grondslag ligt. De belangrijkste norm voor brandveiligheid van materialen is

de NEN 6065, die materialen indeelt in 5 brandklassen. Klasse 1 tot en met 4 zijn materialen die respectievelijk zeer zwak, zwak, matig en sterk kunnen bijdragen aan brandvoortplanting. Klasse 5 zijn materialen die niet onder 1 of 4 vallen. Van belang is ook de NTA 8007, de *Nederlandse Technische Afspraak over het brandveilig gebruiken van versieringen*. Deze is bedoeld voor zowel fabrikanten, decorateurs als eindgebruikers.

kunststof, het bedrukken van doeken en het gebruik van folies wordt behandeld. Dit hoofdstuk eindigt met opmerkingen over pyrotechnische effecten.

Ruimte voor verbetering

Kenmerkend voor deze NBR is dat niet alles uitputtend wordt behandeld. De werkgroep heeft zich beperkt tot korte regels, stellingen en verwijzingen. Waar nodig is schuingedrukt een toelichting of voorbeeld gegeven. Dit is dus geen norm die alles precies vastlegt en geen handboek dat kant-en-klare oplossingen biedt voor elk probleem. Maar het is wel een uitstekend startpunt voor wie zich een vraag stelt over de brandveiligheid van decors of doeken, en het dwingt je om zelf na te denken en je gezond verstand te blijven gebruiken. Dat was ook al de rode draad tijdens de themadag in 2007. Zoals gezegd staat het document open voor inhoudelijke verbetering. Wie op een bepaald punt een beter voorstel heeft, mag het zeggen. Daarnaast zou

Eenvoudige brandproef voor materialen

'U kunt de brandveiligheid van materialen met een eenvoudige proef zelf testen. Daarbij gaat u als volgt te werk. Neem een monster (5 x 25 cm) van het materiaal. Ga naar buiten en houd een uiteinde van het monster gedurende minimaal 5 seconden in een vlam, zoals van een aansteker of lucifer. Houd het monster daarbij vast

met bijvoorbeeld een metalen tang en let op dat u zich niet brandt. Als het monster vlam heeft gevat, of nadat 5 seconden zijn verstreken, neemt u de vlam weg. Het materiaal moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- a) Tijdens de verhitting zijn geen druppels vrijgekomen (al of niet brandend of druipend).
- b) Tijdens de verhitting zijn geen roetvlokken vrijgekomen.
- c) Het materiaal vlamt niet meer

dan 15 seconden na en gloeit maximaal 60 seconden na. Indien het materiaal niet voldoet, is in principe geboden het materiaal niet te gebruiken of te impregneren. Indien het gaat om weinig materiaal dat geen bijdrage levert aan de vuurbelasting, kan er mogelijk gebruik worden gemaakt van de uitzondering op de hoofdregel dat alles brandveilig moet zijn.'

het niet verkeerd zijn om in een tweede versie wat extra aandacht te geven aan de opmaak en layout, want de gekozen letter, de brede bladspiegel en de kleine marges helpen niet echt om snel overzicht te krijgen en iets te vinden. Daar is ruimte voor verbetering. Het document is te downloaden op de websites van de VPT en de VVEM. ◀

De NBR is opgesteld door de werkgroep Brandveiligheid van decors, doeken en decoratiemateriaal van de VPT. Leden: Frans Arntz (To4see Consultancy), Stevin Blok (Stadsschouwburg Amsterdam), Martin Determann (Decorateliervorm & Décor BV), Frans van Oekel (LevTec BV / Gerriets Nederland), Rolf Hauser (Het Muziektheater), Willem Westermann (VVEM), Eric de Ruijter en Henrica van den Berg (VPT).

Met goede maatregelen is het zelfs mogelijk om op een gecontroleerde manier en met toestemming van de brandweer open vuur in een voorstelling toe te passen, zoals hier in *Dogville* (2006) van Ro Theater. | © SJOUKE DIJKSTRA |